

Znanstvene i strukovne udruge

Hrvatska udruga vojnih minijaturista

Povijest, uz osobe kojima je ona poziv, često zanima i druge ljude, iako ih struka ne veže usko uz znanost. Mnogi u slobodno vrijeme čitaju knjige ili gledaju dokumentarne filmove različite tematike, dok je neki na različite načine pokušavaju oživjeti ili što vjernije prikazati. U ove zadnje spadaju i entuzijasti iz Hrvatske udruge vojnih minijaturista (HUVM), koji se bave maketarstvom, i na takav način žele prikazati različite događaje iz povijesti.

Prije nego nešto više kažem o udruzi, reći ću nekoliko riječi o ovom zanimljivom hobiju. Maketa je riječ preuzeta iz francuskog jezika, a označava statički prikaz nekog objekta, vozila ili slično. Služi prikazivanju odnosa veličine i izgleda stvarnog objekta i izrađene makete. Počeci plastičnog maketarstva sežu u pedesete godine prošlog stoljeća, kada je počela proizvodnja plastičnih dijelova ubrizgavanjem rastopljene plastike u čelične kalupe. Danas tvrtke diljem svijeta proizvode jako detaljne makete, s kojima se mogu precizno predočiti različiti objekti, vozila ili zrakoplovi iz prošlosti. Makete se mogu izrađivati u različitim materijalima, ali plastične makete imaju prednost jer maketar ne treba sam konstruirati sitne dijelove, što ušteduje vrijeme izrade.

Prošlost daje nepresušan izvor tema koje maketari mogu prikazati kroz svoje radove, od figura rimskih vojnika, Kolumbovih brodova, napoleonske

artiljerije, kompletne vojne tehnike iz 2. svjetskog rata do Domovinskog rata i najsuvremenijih civilnih i vojnih vozila i zrakoplova, te različitih vrsta građevina. Jedan od najzanimljivijih segmenata maketarstva je izrada diorama, tj. prikaz objekta, vozila i figure u nekom prostoru. Bit maketarstva je da izrađena maketa bude što sličnija predlošku, što se ne može dobiti ako samo sastavite i obojite dijelove iz kutije. Potrebne su različite modifikacije koje treba primijeniti da bi se dobio željeni rezultat. Prije izrade makete potrebno je prikupiti što više literature, podataka, slika, snimaka, sustavno ih proučiti, i tek onda pristupiti samoj izradi. Ako se na takav način krene u ostvarivanje projekta, rezultat je iznimno kvalitetno, i što je još važnije, povijesno točno napravljena maketa. Takvi radovi se mogu koristiti u muzejima, na vojnim učilištima, te kao pomagalo u nastavi. Izrada jedne makete iziskuje puno vremena, rada i novca, ali rezultat predstavlja zadovoljstvo maketaru koji ju je izradio, te jako zanimljiv prikaz određenog dijela prošlosti.

Udruga je osnovana 2004. godine na inicijativu gospode Tomislava Stipanovića i Vjekoslava Iličića, dugogodišnjih zaljubljenika u maketarstvo. Okosnicu udruge čine entuzijasti različitih profesija koje povezuje uzajamna ljubav prema vojnoj povijesti i tehnici. Od skromnih početaka i početnog članstva od pet maketara, udruga danas broji 20 aktivnih članova, čiji je stalan rad i napredak u maketarskoj tehnici postavio

udrugu na vrlo visoko mjesto u hrvatskoj i europskoj maketarskoj hijerarhiji. Cilj udruge je promicanje maketarstva i svih ostalih znanja vezanih uz vojnu povijest. Pred članove udruge je postavljen zadatak koji od njih zahtijeva da njihovi radovi budu izrađeni po svim pravilima maketarske struke, sa naglaskom na povijesnoj točnosti izrađenih maketa. Ovakom profesionalnim pristupom članovi udruge su za svoj rad zainteresirali šire skupine ljudi, kroz izložbe i nastupe na natjecanjima. Radovi članova se mogu vidjeti u prostorijama udruge u Osnovnoj školi Gračani u Zagrebu, gdje se održavaju redoviti sastanci i radionice. Uz mogućnost izlaganja vlastitih radova u izložbenom dijelu prostora, članovima je omogućeno korištenje stručne maketarske i povijesne literature iz knjižnice udruge te rad u prostorijama.

Udruga je imala svoju prvu samostalnu izložbu u ožujku 2005. povodom 100. obljetnice Osnovne škole Gračani. Do sada je odrađen veći broj samostalnih izložbi, od kojih je potrebno istaknuti manifestaciju povodom obilježavanja 60. godišnjice kraja Drugoga svjetskog rata u prosincu 2005. godine, kada je ostvarena suradnja s prof. dr. Tvrtkom Jakovinom i Udrugom studenata povijesti ISHA Zagreb. Udruga surađuje i s MORH-om te Memorijalno-dokumentacijskim centrom Domovinskog rata.

Članovi udruge su također organizirali maketarsko natjecanje VIRIBUS UNITIS, održano u Osnovnoj školi

Gračani, u rujnu 2006. i 2007, gdje su pokazali zavidan stupanj organizacije, te uvrstili ovo natjecanje u raspored europskih, ne samo maketarskih, već događaja sa vojno-povijesnom tematikom.

Velike uspjehe su članovi udruge napravili i na brojnim maketarskim natjecanjima u Hrvatskoj i Sloveniji, gdje redovito ostvaruju vrlo visoke plasmane. HUVVM je ove godine poslao svoje članove na europsko prvenstvo u Mosonmagyaróvár u Mađarskoj, koje se održalo 12. travnja.

Prošle godine je pokrenut pilot projekt male škole maketarstva, u kojem profesionalni instruktori članovi HUVVM-a podučavaju djecu od 4. do 8. razreda osnovne škole osnovama maketarstva. Djeca su do sada pokazala veliko zanimanje za tehniku i, što je zanimljivo, zainteresirala su ih povijesna razdoblja iz kojih rade makete, npr. Drugi svjetski rat, Zaljevski rat... Polaznici škole će pokazati svoje znanje na internim natjecanjima udruge, te na ostalim manifestacijama u Hrvatskoj.

HUVVM je dosad, zahvaljujući upornom radu svojih članova, uspio ostvariti vrhunske rezultate u svim segmentima maketarstva. Cilj je nastaviti sa promicanjem ovog hobija i edukacijom mlađih naraštaja, što je jedini način da se maketarstvo i ljubav prema tehnici sačuva pred naletom novih, modernijih medija.

Vedran Runjić